

Ysane kyrka

56.0905, 14.6489

Ysane kyrka byggdes kanske redan under tidigt 1300-tal och helgades åt Sankta Gertrud. Enligt hennes helgonlegend skulle hon ha räddat några sjöfarande som ropat till henne när de befann sig i sjönöd. Hon blev därför under medeltiden de resandes skyddshelgon. Till exempel drack man Sankta Gertruds minne innan en resa.

Kyrkan var ursprungligen betydligt mindre än idag, och de delar som är bäst bevarade sedan medeltiden är det som nu är sakristia och de östra delarna av långhuset. Kyrkan byggde till 1777, men först 1862 fick den ursprungligen tornlösa kyrkan sitt nuvarande torn.

Kyrkans främsta sevärdhet är de medeltida målningarna i koret. De är utförda av målaren Nils Håkansson, som ibland går under namnet Vittskövlemästaren. Han har även målat kyrkorna i Vittskövle, Gladsax och Långaröd i Skåne.

Vi vet inte bara hans namn utan även vilket år han var färdig med sitt jobb i Ysane kyrka. Dessutom vet vi exakt vilken dag! För ovanför triumfbågen står, översatt från latin: "Året efter Herren Kristus 1459 på den heliga jungfru Marias himmelfärdsdag blev dessa målningar fullbordade av Nils Håkanssons hand. Bed för honom".

Tack vare denna inskription är han den enda till namnet kända medeltida kyrkomålaren i Skåne och i Blekinge.

Det finns en teori om att Nils Håkansson senare även var verksam längre upp i landet, och att han bland annat tituleras Målare från Vadstena. Kyrkomålningar av en målare vid namn Nils Håkansson ska bland annat även ha funnits i Skarlunda kyrka öster om Lidköping vid Vänern. Dock kan det röra sig om två målare med samma namn. Något som talar för detta är att målningarna i Ysane kyrka är överlägsna de som finns på andra håll i landet.

Målningarna här kalkades inte över under reformationen som annars var vanligt. Detta skedde i stället i samband med en tillbyggnad av kyrkan under 1800-talet.

Målningarna återupptäcktes sedan av en slump när man i början av 1930-talet restaurerade värmesystemet i kyrkan. På långhusets södra vägg nära triumfbågen finns en framtagen målning med motivet: "Jesus i Getsemane".

Den bäst bevarade delen av målningarna är de på korets östvägg, som föreställer Jesu intåg i Jerusalem.

Kyrkan har renoverats flera gånger, bland annat 1969 då arkitekt Torsten Leon-Nilson svarade för arbetena, och då även konservering av kalkmålningarna gjordes av konservator Rolf Nilsson.

Altaruppsatsen med de fyra evangelisterna är från 1600-talet, och stod till att börja med i Bäckaskogs kyrka i Skåne, och köptes 1772 av församlingen i Gammalstorp. Först efter att man köpt altaruppsatsen upptäckte man att den var för stor för deras då lilla kyrka, och de skänkte då överdelen hit till Ysane kyrka. När Gammalstorp några få år senare fick en ny och större kyrka visade sig att altaruppsatsen plötsligt var för liten, men det är en helt annan historia.

Dopfunten från 1939 är utförd i ljust grå granit. En inskription anger att funten är skänkt av kyrkvärd och fru Sven Persson från Sölvesborg.

Predikstolen i skulpterad ek med reliefbilder av de fyra evangelisterna härstammar från 1600-talet. Och även den slutna bänkinredningen är från 1600-talet, liksom orgelläktaren som tillkom 1698.

Orgelfasaden är från en äldre orgel som kom på plats 1922. Den nuvarande orgeln är byggd 1964 av A Mårtenssons Orgelfabrik i Lund.

Källor:

Webb: Mjällby församling.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Bok: "Blekinges kyrkor". Lasse Larsson. 2010. ISBN 978-91-86560-81-2